

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 10 grudnia 2013 r.

Poz. 1493

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ¹⁾

z dnia 26 listopada 2013 r.

w sprawie czasu pełnienia czynności lotniczych członków załóg statków powietrznych w przewozie lotniczym przy użyciu śmigłowca oraz w śmigłowcowej służbie ratownictwa medycznego

Na podstawie art. 103c ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych,
- 2) przerwy w pełnieniu czynności lotniczych,
- 3) okresy wypoczynku należne w związku z pełnieniem czynności lotniczych,
- 4) ograniczenia czasu lotu,
- 5) formy pełnienia gotowości oraz warunki ich wliczania do czasu pracy

– w odniesieniu do członków załóg statków powietrznych w przewozie lotniczym przy użyciu śmigłowca oraz w śmigłowcowej służbie ratownictwa medycznego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) bazie macierzystej – rozumie się przez to bazę operacyjną wskazaną członkowi załogi przez przewoźnika lotniczego jako baza, z której członek załogi rozpoczyna i w której kończy pracę;
- 2) bazie operacyjnej – rozumie się przez to lotnisko lub lądowisko, na którym mogą bazować lub dyżurować załogi i śmigłowce przewoźnika lotniczego;
- 3) członku załogi HEMS – rozumie się przez to osobę, którą wyznaczono do wykonywania podczas lotu HEMS czynności polegających na zajmowaniu się osobami przewożonymi na pokładzie śmigłowca, które potrzebują pomocy medycznej, oraz na pomaganiu pilotowi podczas wykonywania zadania;
- 4) gotowości – rozumie się przez to czas, w trakcie którego członek załogi na polecenie przewoźnika lotniczego pozostaje w dyspozycji do odbioru przydziału lotu, przemieszczania się w celu zajęcia stanowiska lub podjęcia innych obowiązków bez przerywania okresu wypoczynku;

---

¹⁾ Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej kieruje działem administracji rządowej – transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz. U. Nr 248, poz. 1494 oraz z 2012 r. poz. 1396).

- 5) locie HEMS – rozumie się przez to lot śmigłowcem wykonywany przez Śmigłowcową Służbę Ratownictwa Medycznego (HEMS – Helicopter Emergency Medical Service) zgodnie z Certyfikatem Przewoźnika Lotniczego (AOC), w celu udzielenia pomocy medycznej w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, kiedy zasadnicze znaczenie ma bezwzględny i szybki transport:
  - a) chorych lub rannych oraz innych osób, których to bezpośrednio dotyczy,
  - b) personelu medycznego lub
  - c) materiałów biologicznych lub materiałów oraz urządzeń wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 6) odcinku – rozumie się przez to pojedynczy lot obejmujący start i lądowanie, podczas którego członek załogi pełni czynności lotnicze;
- 7) przemieszczeniu w celu zajęcia stanowiska – rozumie się przez to przeniesienie członka załogi niewykonywającego czynności lotniczych z miejsca na miejsce, na polecenie przewoźnika lotniczego, z wyłączeniem:
  - a) czasu na podróż z prywatnego miejsca wypoczynku do wyznaczonego miejsca stawienia się w bazie macierzystej i z powrotem,
  - b) czasu na transfer miejscowy z miejsca wypoczynku do miejsca podjęcia czynności lotniczych i z powrotem.

Rozdział 2

Okres pełnienia czynności lotniczych przez członków załóg w przewozie lotniczym przy użyciu śmigłowca

§ 3. 1. Okres pełnienia czynności lotniczych (FDP – Flight Duty Period) rozpoczyna się w chwili, gdy przewoźnik lotniczy wymaga od członka załogi zgłoszenia się do lotu lub serii lotów, a kończy wraz z zakończeniem ostatniego lotu i wypełnieniem obowiązków związanych z tym lotem.

2. Do okresu pełnienia czynności lotniczych wlicza się czas przemieszczenia w celu zajęcia stanowiska, który następuje bezpośrednio przed podjęciem czynności lotniczych.

3. Czasu przemieszczenia w celu zajęcia stanowiska nie liczy się jako odcinek.

4. Czas potrzebny na wypełnienie czynności lotniczych przed lotem lub serią lotów po zgłoszeniu się członka załogi do lotu lub serii lotów jest nie krótszy niż 30 minut.

§ 4. 1. Maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych przez członka załogi w przewozie lotniczym przy użyciu śmigłowca oraz maksymalny czas lotu, w załodze jedno- i dwuosobowej określa załącznik do rozporządzenia.

2. W przypadku gdy członek załogi pełni czynności lotnicze w załodze jednoosobowej, a następnie czynności lotnicze jako dowódca albo drugi pilot w załodze dwuosobowej albo odwrotnie, maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych wynosi 10 godzin, a maksymalny czas lotu 7 godzin.

3. Począwszy od trzeciego odcinka okresy, o których mowa w ust. 1, ulegają skróceniu o 30 minut dla każdego odcinka, przy czym maksymalne całkowite skrócenie wynosi 2 godziny.

§ 5. 1. Rozpoczęcie lub zakończenie okresu pełnienia czynności lotniczych w godzinach 02⁰⁰–05⁵⁹ czasu lokalnego jest możliwe nie więcej niż 3 razy w ciągu następujących po sobie dni i nie więcej niż 4 razy w ciągu następujących po sobie 7 dni.

2. W przypadku gdy rozpoczęcie lub zakończenie okresu pełnienia czynności lotniczych w godzinach, o których mowa w ust. 1, nastąpiło 3 razy w ciągu następujących po sobie dni, ponowne podjęcie przez członka załogi czynności lotniczych w godzinach, o których mowa w ust. 1, może nastąpić po upływie co najmniej 34 godzin od zakończenia okresu pełnienia czynności lotniczych przypadającego na godziny, o których mowa w ust. 1.

3. Jeżeli okres pełnienia czynności lotniczych został zaplanowany dwu- albo trzykrotnie z rzędu, w godzinach, o których mowa w ust. 1, okres wypoczynku obejmuje dzień poprzedzający obowiązki pełnione w godzinach, o których mowa w ust. 1.

§ 6. 1. Jeżeli okres pełnienia czynności lotniczych rozpoczyna się w godzinach 02⁰⁰–05⁵⁹ czasu lokalnego, maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych, o którym mowa w § 4 ust. 1, ulega skróceniu o czas pełnienia czynności lotniczych w tych godzinach, przy maksymalnym całkowitym skróceniu o dwie godziny.

2. Jeżeli okres pełnienia czynności lotniczych kończy się lub w całości zawiera się w godzinach 02⁰⁰–05⁵⁹ czasu lokalnego, maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych, o którym mowa w § 4 ust. 1, ulega skróceniu o ½ czasu pełnienia czynności lotniczych w tych godzinach.

§ 7. 1. Jeżeli okres pełnienia czynności lotniczych ma zgodną z planem i uwzględnioną w rozkładzie lotów przerwę, to maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych, o którym mowa w § 4 ust. 1, ulega przedłużeniu o:

- 1) ½ czasu przerwy – w przypadku przerwy wynoszącej 3–6 godzin 59 minut;
- 2) ⅔ czasu przerwy – w przypadku przerwy wynoszącej 7–9 godzin 59 minut, a w przypadku gdy przerwa nastąpiła między godziną 20⁰⁰ a 8⁰⁰ czasu lokalnego – o 1 i ½ czasu przerwy.

2. Przedłużenie okresu pełnienia czynności lotniczych, o którym mowa w ust. 1, przed przerwą i po przerwie, nie może przekraczać 8 godzin.

3. Podczas jednego okresu pełnienia czynności lotniczych może nastąpić tylko jedna przerwa.

§ 8. Jeżeli w ciągu 3 kolejnych godzin pełnienia czynności lotniczych wykonano co najmniej 18 lądowań, przerwa członka załogi wchodzącego w skład personelu lotniczego wynosi co najmniej 30 minut na każde 3 godziny pełnienia czynności lotniczych.

§ 9. 1. Minimalny okres wypoczynku członka załogi przed rozpoczęciem okresu pełnienia czynności lotniczych rozpoczynającego się w bazie macierzystej odpowiada co najmniej długości poprzedniego okresu pełnienia czynności lotniczych albo 12 godzinom, w zależności od tego, który z tych okresów jest dłuższy.

2. Minimalny okres wypoczynku członka załogi przed rozpoczęciem okresu pełnienia czynności lotniczych rozpoczynającego się poza bazą macierzystą odpowiada co najmniej długości poprzedniego okresu pełnienia czynności lotniczych albo 11 godzinom, w zależności od tego, który z tych okresów jest dłuższy. W przypadku minimalnego okresu wypoczynku poza bazą macierzystą, przewoźnik lotniczy zapewnia członkowi załogi możliwość 8 godzin snu w warunkach hotelowych.

3. Jeżeli planowany czas dojazdu z miejsca wykonywania czynności lotniczych do miejsca zakwaterowania wyznaczonego przez przewoźnika lotniczego poza bazą macierzystą przekracza 2 godziny w obu kierunkach, okres wypoczynku ulega zwiększeniu o czas dojazdu ponad planowane 2 godziny czasu dojazdu.

§ 10. 1. Gotowość może być pełniona w:

- 1) warunkach domowych – wówczas członek załogi powinien być zdolny i gotowy do podjęcia czynności lotniczych w czasie określonym przez przewoźnika lotniczego, ale nie krótszym niż 60 minut;
- 2) bazie operacyjnej albo innym miejscu wyznaczonym przez przewoźnika lotniczego – wówczas członek załogi powinien być zdolny i gotowy do podjęcia czynności lotniczych niezwłocznie.

2. Gotowość pełniona w warunkach domowych jest wliczana do czasu pracy w wymiarze ¼ czasu pełnienia gotowości.

3. Gotowość pełniona w bazie operacyjnej albo innym miejscu wyznaczonym przez przewoźnika lotniczego jest wliczana do czasu pracy w całości.

§ 11. 1. Jeżeli w okresie pełnienia gotowości w bazie operacyjnej albo innym miejscu wyznaczonym przez przewoźnika lotniczego następuje podjęcie czynności lotniczych, do okresu pełnienia czynności lotniczych wlicza się ½ okresu odbytej gotowości.

2. Jeżeli w okresie pełnienia gotowości w warunkach domowych następuje podjęcie czynności lotniczych, do okresu pełnienia czynności lotniczych wlicza się ¼ okresu odbytej gotowości.

Rozdział 3

Okres pełnienia czynności lotniczych w śmigłowej służbie ratownictwa medycznego

§ 12. Czas lotów pilota i członka załogi HEMS nie może przekroczyć 8 godzin w ciągu następujących po sobie 24 godzin.

§ 13. Maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych pilota i członka załogi HEMS wynosi 12 godzin w ciągu następujących po sobie 24 godzin, liczonych od momentu rozpoczęcia czynności lotniczych.

§ 14. 1. Minimalny okres wypoczynku pilota i członka załogi HEMS w bazie macierzystej, jak i poza bazą macierzystą przed rozpoczęciem okresu pełnienia czynności lotniczych, nie może być krótszy niż 8 godzin i 30 minut. Jeżeli okres wypoczynku jest krótszy niż 11 godzin, pracodawca zapewnia pilotowi i członkowi załogi HEMS równoważne okresy wyrównawczego wypoczynku niezwłocznie po okresie pełnienia czynności lotniczych, jednak nie później niż po upływie 4 dni, od dnia, w którym zakończył się pierwszy okres skróconego wypoczynku.

2. Równoważny okres wyrównawczego wypoczynku, o którym mowa w ust. 1, odpowiada długości poprzedzającego wypoczynek okresu pełnienia czynności lotniczych, albo sumie 11 godzin i różnicy między 11 godzinami a okresem wypoczynku wykorzystanego przed okresem pełnienia czynności lotniczych, w zależności od tego, która z tych wartości jest większa.

§ 15. Do śmigłowcowej służby ratownictwa medycznego stosuje się odpowiednio przepisy § 3 ust. 1–3, § 10 i 11.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 16. Śmigłowcowa służba ratownictwa medycznego oraz przewoźnik lotniczy świadczący usługi przewozu lotniczego przy użyciu śmigłowca przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosują określone w rozporządzeniu warunki rozliczania czasu pracy członków załóg statków powietrznych w przewozie lotniczym przy użyciu śmigłowca oraz w śmigłowcowej służbie ratownictwa medycznego nie później niż po upływie jednego pełnego okresu rozliczeniowego rozpoczynającego się po dniu wejścia w życie rozporządzenia.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej: *wz. M. Jankowski*

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 13 grudnia 2002 r. w sprawie czasu pracy i wypoczynku członków załóg statków powietrznych oraz kontrolerów ruchu lotniczego (Dz. U. Nr 219, poz. 1841), które na podstawie art. 18 ustawy z dnia 30 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 170, poz. 1015) utraciło moc z dniem 19 marca 2013 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 listopada 2013 r. (poz. 1493)

MAKSYMALNY OKRES PEŁNIENIA CZYNNOŚCI LOTNICZYCH PRZEZ CZŁONKA ZAŁOGI
W PRZEWOZIE LOTNICZYM PRZY UŻYCIU ŚMIGŁOWCA ORAZ MAKSYMALNY CZAS LOTU
W ZAŁODZE JEDNO- I DWUOSOBOWEJ
(NIE DOTYCZY LOTÓW HEMS)

Lokalny czas startu	Załoga jednoosobowa		Załoga dwuosobowa	
	maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych	maksymalny czas lotu	maksymalny okres pełnienia czynności lotniczych	maksymalny czas lotu
06 ⁰⁰ –06 ⁵⁹	9 godzin	6 godzin	10 godzin	7 godzin
07 ⁰⁰ –07 ⁵⁹	10 godzin	7 godzin	11 godzin	8 godzin
08 ⁰⁰ –13 ⁵⁹	10 godzin	7 godzin	12 godzin	8 godzin
14 ⁰⁰ –21 ⁵⁹	9 godzin	6 godzin	10 godzin	7 godzin
22 ⁰⁰ –05 ⁵⁹	8 godzin	5 godzin	9 godzin	6 godzin